

[Industriministeren]

til lovforslaget, at det gør vi ikke, fordi vi erkender, at der eksisterer visse særlige forhold i Grønland, der nok skal tilgodeses, og så naturligvis fordi vi har et hjemmestyre i Grønland, som vi ønsker i fuldt omfang skal inddrages i overvejelser om lovgivning, der skal finde anvendelse i grønlandske farvande.

Hr. Rahbæk Møller spurgte mig, om der var mulighed for, at søfarende kunne blive medlemmer af tilbageholdelsesnævnet. Svaret er ja. Han spurgte mig også, om vi havde tanker om i udlandet at samarbejde med andet end offentlige myndigheder. Svaret er nej.

Hr. Rahbæk Møller stillede også spørgsmål vedrørende arbejdsmiljøloven, og jeg kan vel besvare både hans spørgsmål og spørgsmålet fra CDs repræsentant om samme sag ved at sige, at vi mener, at vi gennem denne lov med skyldig hensyntagen til søens forhold søger at gennemføre arbejdsmiljølovens intentioner.

Jeg har besvaret spørgsmålet fra CDs repræsentant om rammeloven. Jeg er glad for, at både hr. Jens Peter Jensen og CDs repræsentant peger på, at det er understreget, at de berørte parter vil blive inddraget dér, hvor vi udnytter disse rammer.

Jeg skal endelig til hr. Alfred Hansen vedrørende hans specielle spørgsmål om lods om bord sige, at vi arbejder med dette spørgsmål uafbrudt, at der er sket meget betydelige forbedringer i lodsningssituationen på det seneste, og at det er min vurdering, at der kan ske yderligere forbedringer. Jeg finder det magtpåliggende, at disse forbedringer sker inden for det internationale samarbejde, vi deltager i. Vi ønsker på enhver måde at nå frem til ordninger, som, dér hvor faren er særlig stor, skaber den bedst mulige trafik gennem de danske farvande, i det omfang vi skønner, at det er særlig værdifuldt, ved i videst muligt omfang at skabe ordninger, hvor lodsning er mulig.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke industriministeren for flere af svarene og især tilsagnet om, at vi kan behandle mange af tingene i udvalget; det er jeg sikker på at vi kan.

Med hensyn til ordet »krigsskibe« er der formentlig sket det, at man har siddet med

den gamle lov i hånden, og så har man bare ført udtrykket over. Den nye betegnelse og den, man anvender overalt, er »orlogsskibe«, så det er formentlig den, jeg vil foreslå.

Jeg sagde ikke, at man skulle ophæve statens skibstilsyn, men at man skulle gøre det til en afdeling under industriministeriets søfartsafdeling eller et kontor, hvor man kan lægge rammerne osv., osv. Det, jeg mente, var, at man skulle lade forsikringsselskaberne gå ind. Jeg understregede også, at redere, forsikringsselskaber, skibsførere osv., alle søfolk – den slags, der er interesserede i søfarten – først og fremmest er interesserede i, at de skibe, der sejler, er tiptopudstyrede og er så betryggende som overhovedet muligt. Selvfølgelig har jeg ikke sat sikkerheden for menneskeliv til søs længere ned i rækkefølgen. Jeg mener oven i købet, at jeg understregede to gange i mit første indlæg, at sikkerheden for menneskeliv går først.

Med hensyn til, om denne lov skulle gælde for Grønland, kunne man så ikke tænke sig, at man hurtigst muligt forelagde forslaget for Grønlands hjemmestyre og fik at vide, om de gerne ville have det vedtaget for Grønland, således at vi ikke skal have en ny arbejdsgang, når det til sin tid skal vedtages for Grønland?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
 vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder.

(Lovforslag nr. L 73. Fremsat 5/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kelm-Hansen (S):

Denne lov blev oprindeligt vedtaget i 1975 og var at betragte som et sikkerhedsnet under i øvrigt veldrevne og levedygtige virksomheder, som ellers kunne komme i vanskeligheder under den på det tidspunkt herskende lavkonjunktur. Loven skulle sikre, at disse virksomheder kunne få adgang til tilstrækkelig driftskapital, således at de kunne gennemføre de nødvendige omstillinger til de nye produktioner eller de nye markeder, som udviklingen krævede. Fremgangsmåden var den, at det var de private pengeinstitutter, der skulle yde lånene, og statens garantiforpligtelse indebar, at staten i givet fald skulle dække halvdelen af långiverens tab.

Administrativt var det rent faktisk en meget smidig ordning, men det viste sig allerede det første år, at der var meget lidt efterspørgsel efter disse garantier, og efterspørgslen er ikke blevet større i den mellemliggende periode. Garantirammen på 200 mill. kr. er aldrig blevet udfyldt, og der er kun ydet garantier for ca. 20 mill. kr.

Socialdemokratiet kan derfor tilslutte sig, at der ikke er noget behov for at opretholde denne garantiordning, som da også oprindeligt var tænkt som værende af midlertidig karakter, og også erhvervenes hovedorganisationer er enige med ministeren i, at ordningen kan ophæves. Det foreslås at ske med en meget blød overgangsordning ved at ændre § 1 således, at der endnu frem til 1. april 1980 kan ydes garanti. Dette sikrer, at ingen ansøgning, som måtte være på vej i øjeblikket, bliver afskåret, og det vil altså sige, at en endelig ophævelse af loven først vil kunne ske efter 1985, når statens garantiforpligtelser ophører.

Jeg vil godt tilføje, at det sådan set kan undre, at der ikke har været en større interesse for en sådan ordning, når man tager de hårde tider i betragtning. Jeg har derfor med interesse bemærket en artikel i tidsskriftet Sparekassen, hvor kontorchef Bent Læsø, der til daglig beskæftiger sig med finansieringsrådgivning til erhvervslivet, påpeger, at det kan være vanskeligt for såvel mindre som mellemstore virksomheder, og for så vidt og-

så for deres rådgivere i pengeinstitutterne, at finde rundt i de mange støtteordninger.

Nu bliver der formentlig et par stykker mindre, hvis dette lovforslag og det næste på dagsordenen vedtages, men jeg vil alligevel gerne spørge ministeren, om han har gjort sig nogle overvejelser om, hvorvidt det skulle være nødvendigt med en bedre vejledning til brugerne af de tilbageværende støtteordninger.

Jens Peter Jensen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Fogh Rasmussen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på partiets vegne sige, at vi kan støtte det foreliggende lovforslag, og i relation til det, som den forrige ordfører var inde på, sige, at der tiltrænges jo en forenkling på disse områder. En af forklaringerne på, at garantiordningen ikke har været anvendt så meget, er nok, at der hersker nogen vildrede omkring alle disse forskellige støtteordninger. Forslaget her er da et bidrag til forenklingen, og derfor kan vi medvirke til lovforslagets fremme.

Kjelgaard (KF):

Hvis industriministerens bemærkninger til lovforslaget står til troende, og det har jeg absolut ingen grund til at betvivle, så skal jeg nøjes med at udtrykke min glæde over den beskedne udnyttelse, der har været af ordningen, og glæde over, at erhvervslivet har været i stand til at klare sig selv uden det offentlige hjælp. Jeg kan selsige konservativ støtte til lovforslaget.

Lawaetz (FP):

For fremskridtspartiet er det måske en lidt usædvanlig situation, at vi med det samme og uden indvendinger kan støtte et forslag fra regeringen, og jeg kan vel endda gå så langt, at jeg kan rose regeringen for det initiativ, den har taget til ophævelse af en overflødig lov. Det er sådan set ikke værd at ofre så mange ord på, men jeg vil tillade mig et par bemærkninger.

Det er specielt for fremskridtspartiet interessant at erfare, at denne lov om statsgaranti for disse lån har været en udtalt fiasko. Ud af et rådighedsbeløb på 200 mill. kr. har man inden for 4½ år kun anvendt 19½ mill. kr. til i alt 110 garantier. Så kan man spørge hvor-

[Lawaetz]

for. Vel bl. a. fordi pengeinstitutterne skulle bære halvdelen af eventuelle tab, og det betyder, at pengeinstitutterne på ganske almindelig sund facon har frasorteret alle de usunde ansøgninger. Sådan bør det være i et frit erhvervsliv, hvor man naturligt ser på konkurrenceevnen fremfor alt det andet.

Desuden var der tale om en ganske normal markedsrente, og det siger lidt om, at det i og for sig er den alt for høje rente, der snarere bremser initiativet, end mangelen på penge. Det står hele tiden folk i hovedet, at de naturligvis hellere må bjærge sig et egnsviklingslån og nogle billige penge, således at de kan udkonkurrere de sunde virksomheder, der i forvejen kan klare sig selv, og det har altså medført, at dette har haft meget lidt interesse.

Det er som sagt en glædelig praktisk erfaring, fremskridtspartiet vil erindre som bevis for, at det ikke er gennem støtteordninger, vi skal hjælpe erhvervslivet, men gennem et sundt og frit erhvervsliv, der er i stand til at konkurrere. Det er helt i overensstemmelse med fremskridtspartiets politik, og vi kan derfor helhjertet tilsige industriministeren vores støtte og udtrykke håbet om, at der må komme flere lovforslag af den slags.

Rahbæk Møller (SF):

Socialistisk folkeparti ser ingen interesse i at bevare ordninger, der ikke benyttes, og vi kan derfor tilslutte os det foreliggende forslag. Men sagen giver mig anledning til at fremsætte nogle principielle bemærkninger.

Det fremgår, at forslaget er led i en gennemgang af erhvervsstøtteordningerne med henblik på at ophæve ordninger, der ikke benyttes. Det er jo ganske fornuftigt, men vi kunne ønske os en noget mere vidtgående gennemgang. Erhvervsstøtten er i dag fordelt på mange forskellige ordninger, og det er svært at vurdere deres virkning. Det gælder specielt den støtte, der gives indirekte i form af favorable skatteregler.

Vi kunne ønske os en omlægning, så hovedvægten blev lagt på selektiv støtte, der ifølge sagens natur skulle ydes direkte. Ad denne vej kunne vi få en væsentlig større virkning på beskæftigelse og betalingsbalance og færre udgifter for det offentlige. Specielt for håndværket og den mindre industri ville en udvidelse af K-låneordningerne være nyt-

tig, vel at mærke hvis ordningen blev ført tilbage til tidligere regler, så ikke kun eksporterende, men også importkonkurrerende virksomheder kunne opnå støtte.

Janne Normann (RV):

Det ser helt indlysende ud at afskaffe en lov om statsgaranti, som ikke bliver benyttet. Vi er bare nysgerige efter i udvalget at få oplyst, hvorfor disse driftslån har været så lidet attraktive. Men i øvrigt kan vi tilsige støtte til lovforslaget.

Alfred Hansen (DR):

Retsforbundet kan også støtte dette forslag. Det bestyrker os i troen på, at det ikke er ad denne vej, man skal klare erhvervslivets krise.

Jeg vil gerne spørge ministeren om de eventuelle årsager til, at garantiordningen ikke har været udnyttet så meget, som åbenbart socialdemokratiet og regeringen havde troet og vel måske også håbet. Det er jo en kendt sag, at socialdemokratiet som sådant ønsker, at man skal have indsigt i erhvervsvirksomhederne, og det er en god indgangsvinkel: først gøre dem afhængige af garantilån eller direkte tilskud i kroner og øre for derefter at have indseende med, hvad pengene bliver brugt til.

Det er en glæde for retsforbundet at konstatere, at man ikke har udnyttet ordningen i så høj grad, som socialdemokratiet og regeringen havde ønsket. Jeg vil gerne spørge, i hvor høj grad det hænger sammen med, at man ikke har haft kendskab til, at ordningen overhovedet eksisterede, eller at der har været denne støttemulighed.

Jeg tror, det hænger meget nøje sammen med – jeg var inde på det, da vi sidste år drøftede prisstoploven – at de store virksomheder nok skal klare sig. De har den fornødne ekspertbistand, de har den fornødne revisorhøjhjælp og konsulentbistand, så de hele tiden holdes à jour med, hvilke tilskudsmuligheder der er, og hvilke tilskudsmuligheder der er. De mindre erhvervsdrivende har travlt med at producere og kan ikke i så stort omfang følge med i de støttemuligheder, som eksisterer.

Jeg vil også gerne have ministerens analyse af, i hvor høj grad det forhold, at man kun kunne få statsgaranti for 50 pct. af lånet,

[Alfred Hansen]

har været medvirkende til, at de små virksomheder ikke har udnyttet det. Mener ministeren, at de mindre erhvervsdrivende, hvis de havde kunnet få en statsgaranti på 100 pct., hvad jeg ikke vil anbefale, så i højere grad ville have udnyttet denne mulighed?

Jeg forstår i og for sig godt, at de små virksomheder også ønsker at få en eller anden form for statssubsidiering, enten i form af direkte tilskud eller i form af en statsgaranteret ordning. Det skal ses på baggrund af det forhold, at f. eks. Burmeister & Wain kan få næsten ubegrænsede statsgarantiordninger og andre store virksomheder noget tilsvarende. Jeg vil advare regeringen mod denne politik, fordi jeg synes, det er en farlig vej at betrede.

Jeg tror, at der grundlæggende gør sig det forhold gældende for vort erhvervsliv, at det ønsker at klare sig selv. Det, vi kan gøre fra folketingets side, er at give det gunstige arbejdsvilkår. Det er ikke at føre en døgnpolitik, hvor man planlægger 3 måneder frem i tiden, men virkelig har en langsigtet politik, på baggrund af hvilken vort erhvervsliv, såvel industri som handel og håndværk, kan disponere. Så kunne man også forsøge at lempe papirvældet, deres indberetninger, deres administration. Det ville også være en god ting. Jeg synes, det skal ses i sammenhæng med f. eks. prisstoploven, som jo lægger en dæmper på erhvervslivets udfoldelsesmuligheder. Det var bedre, om man gik væk fra tyrkertroen på en stram indkomspolitik med deraf følgende prisstop og i det hele taget statslig dirigeret af priser, lønninger og avancer. Hvis man fjernede det, så tror jeg, at hele diskussionen om statstilskud og statsgarantiordninger ville forstumme.

Retsforbundet kan altså som konklusion på dette i allerhøjeste grad medvirke til dette lovforslags gennemførelse.

Birgith Mogensen (CD):

Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder er vi inde i en periode, hvor der ikke mindst af hensyn til vores arbejdsløshed gerne skulle gøres noget for håndværks- og industrivirksomheder her i landet. Derfor finder CD det betænkeligt, at regeringen ønsker den statsgaranterede låneordning ophævet pr. 1. april

1980. Vi har bemærket os, at erhvervenes hovedorganisationer har tilsluttet sig forslaget, men hvorfor?

Når det statsgaranterede lånetilbud kun er blevet udnyttet i så ringe en grad, må der være en begrundelse. Er det, fordi lånemulighederne ikke er markedsført godt nok? Er det, fordi lånemulighederne eventuelt skal gøres mere lempelige? Bl. a. disse spørgsmål vil vi gerne have belyst, inden vi tager stilling til forslaget.

Industriministeren (Erling Jensen):

Hr. Kelm-Hansen rejste i forbindelse med dette og næste lovforslag det spørgsmål, om vi vil kunne vejlede bedre. Det tror jeg vi til enhver tid vil bestræbe os for. Jeg tror, man er opmærksom på, at vi – hvis jeg husker ret, i et oplag på mere end 100.000 eksemplarer – senest i juli 1979 udsendte en 35 siders meget populært skrevet orientering om de erhvervsfremmeordninger, der findes. Ikke mindst søgte vi derigennem at vejlede mindre håndværks- og industrivirksomheder. Jeg skal gøre opmærksom på, at der også i øvrigt er en publikationsvirksomhed til rådighed, og endelig er der inden for en række af erhvervsfremmeordningerne en løbende informationsvirksomhed overalt i landet, der søger at rette sig ind specielt over for banker, sparekasser, revisorer, erhvervsrådsrepræsentanter og ledere for på den måde at sikre os, at alle de, der øver en konsultativ virksomhed over for enhver virksomhedsart, både små og store, er sådan informeret, at de kan give den nødvendige rådgivning.

Når det er sagt, er der ikke spor tvivl om, at ønsket om at tilgodese erhvervsfremmemulighederne så tæt og så effektivt som muligt også giver et meget bredt spektrum af erhvervsfremmeordninger. Derfor vil arbejdet med administrationen af disse ordninger i ministeriet fortsat blive søgt forenklet, og vi vil prøve først og fremmest at skabe den nødvendige samordning, så det er let at konstatere, hvad der hører hjemme under Danmarks Erhvervsfond, hvad der hører hjemme under teknologistyrelsen, og hvad der hører hjemme under egnsudviklingsdirektoratet, sådan at vi ligesom får tre hovedområder, der giver en ny mulighed for en snæver kontakt.

[Industriministeren]

Jeg vil godt besvare ikke bare hr. Kelm-Hansens betragtning, men også betragtninger fra et par øvrige ordførere, ved at sige, at jeg betragter det som en væsentlig opgave for industriministeriet at være i stand til at markedsføre de ordninger, dette folketing beslutter sig til, på en sådan måde, at der ikke er forskel på de små og de store virksomheders muligheder for at kunne udnytte dem. Når specielt hr. Alfred Hansen i den forbindelse pegede på statsgaranti og dermed altså må have tænkt på eksportkreditordningerne, mener jeg med god samvittighed at kunne sige for det første, at dansk erhvervsliv ikke ville kunne undvære denne eksportkreditordning, hvad enten der er tale om store eller små virksomheder, og erkender det i fuldt omfang, for det andet, at den udnyttes både af store og små virksomheder overordentlig effektivt og i godt samarbejde med eksportkreditrådet.

Hr. Alfred Hansen og fru Birgith Mogens og enkelte andre har peget lidt på, hvad der skulle til for at få de ordninger, vi nu ønsker at fjerne, til at fungere. Hr. Alfred Hansen nævnte, uden at han anbefalede det, at man selvfølgelig kunne have hævet garantien til 100 pct. Ja, det kunne man, men som hr. Alfred Hansen også sagde, ville det nok være en lidt mærkværdig ordning. Så var der ikke så megen grund til at bede pengeinstitutter om at gå med ind i billedet. Derfor har det ikke været på tale.

Der er ikke nogen form for subsidieelement i denne ordning, og jeg håber, at ordningens for ringe anvendelse er et udtryk for, at pengeinstitutterne set i forhold til de virksomheder, der skulle have brugt denne ordning, selv har været i stand til at løse den opgave, som staten ellers var villig til at hjælpe med til.

Jeg vil godt have lov til at sige mere generelt, både til hr. Lawaetz og til hr. Kjølgaard, at jeg beder om, at den overvældende begejstring, der knytter sig til, at vi fjerner to erhvervsfremmeordninger, som erfaringen har vist ikke har fået nævneværdig benyttelse, ikke foranlediger dem til at afvise det samarbejde mellem samfund og erhvervsliv, der er nødvendigt på en række områder, og som fortsat vil kræve en indsats fra samfundets side. Man kan ikke, uanset hvad man foretager sig i øvrigt over for erhvervslivet, undvære en teknologisk service, undvære en eks-

portservice, og efter min mening kan man heller ikke undvære den anlægsfinansierings-service, der ligger i egnsudviklingslovgivningen.

Hr. Alfred Hansens indlæg kom til at virke, som om jeg havde i sinde at foreslå en ny erhvervsfremmelovgivning i stedet for at afvikle en. Jeg kan ikke frasige mig muligheden for på et senere tidspunkt, når jeg i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og erhvervslivets organisationer på ny har været tingene igennem, at komme med nye initiativer, som jeg skønner der måtte være brug for på dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af lov om garantier for lån til industrivirksomheder.
(Lovforslag nr. L 74. Fremsat 5/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kelm-Hansen (S):

Dette lovforslag er ligesom det forrige et resultat af den gennemgang af de forskellige erhvervsfremmeordninger, som er sket i ministeriet for at komme frem til en fornuftig sanering. Gennemgangen viste altså, at der heller ikke var basis for at fortsætte med denne lov om garantier for lån til industrivirksomheder. Det fremgår af, at der siden finansåret 1972-73 rent faktisk ikke har været givet tilsagn i henhold til loven.

Loven har ellers en ganske interessant forhistorie, der rækker helt tilbage til begyndel-